

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 41 0 Rs 087661 23 Rev
Sarajevo, 13.02.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Zlate Džafić, kao predsjednice vijeća, Emine Hulusija i dr.sc. Danice Šain, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Dino Gavranović iz Breze, ulica Branilaca Grada b.b., kojeg zastupa punomoćnik Smailbegović Mirza, advokat iz Breze, protiv tuženog Rudnik mrkog uglja "Breza" d.o.o., Breza, ulica Branilaca Grada b.b., kojeg zastupa punomoćnik Nenad Durić, uposlenik tuženog, radi diskriminacije i isplate, v.s. 67.736,58 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Zenici, broj 41 0 Rs 087661 22 Rsž od 11.11.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 13.02.2024. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Visokom, broj: 41 0 Mal 087661 21 Rs od 04.08.2022. godine, stavom I izreke odbijen je tužbeni zahtjev da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje u periodu od 01.09.2016. godine do 31.07.2019. godine na način što mu nije isplaćivao jednaku plaću za rad jednake vrijednosti u odnosu na isplaćenu plaću radnicima Kovačević Sulejmanu i Mirzi Džambiću, te da se obaveže tuženi da tužitelju naknadi štetu na ime razlike zbog manje isplaćene plaće za navedeni period u iznosu od 13.794,94 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na pojedinačne iznose kao u izreci prvostepene presude.

Stavom II izreke odbijen je tužbeni zahtjev da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje u periodu od 16.09.2020. godine do 30.06.2021. godine na način što mu nije isplaćivao jednaku plaću za rad jednake vrijednosti u odnosu na isplaćenu plaću radniku Džambić Mirzi za isto radno mjesto na kojem je Mirza Džambić radio do 31.10.2016. godine, te da se obaveže tuženi da tužitelju naknadi štetu na ime razlike zbog manje isplaćene plaće za navedeni period u iznosu od 2.248,65 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na pojedinačne iznose kao u izreci prvostepene presude.

Stavom III izreke odbijen je tužbeni zahtjev da se obaveže tuženi da izvrši potrebne radnje kojima će se ukloniti diskriminacija i njene posljedice.

Stavom IV izreke odbijen je tužbeni zahtjev da se obaveže tuženi da usaglasi koeficijente složenosti poslova radnih mjesta za VII stepen stručne spreme-pravo u Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i to "Referent za imovinsko-pravne poslove i

zastupanje i "Stručni saradnik za pravne poslove Uprave Društva" i drugih radnih mjesta pravnog usmjerenja, te da iste razvrsta u platne razrede u rasponu od 2,7 do 3,2 u skladu sa predviđenim rasponom i odredbama Kolektivnog ugovora, u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Stavom V izreke odbijen je tužbeni zahtjev da se obaveže tuženi da tužitelju naknadi štetu na ime razlike plaće između isplaćene plaće tužitelja za period od 01.09.2016. godine do 30.06.2021. godine po koeficijentu plaće od 3,00 u iznosu od 31.333,89 KM koju bi primio tužitelj da je tužena izvršila zakonsku obavezu i usaglasila koeficijente u rasponu od 2,7 do 3,2 u iznosu od 18.626,97 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na pojedinačne iznose kao u izreci prvostepene presude.

Stavom VI izreke usvojen je tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

- "1) Obavezuje se tuženi da na ime tužitelja uplati iznos pripadajućih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u iznosu od 32.586,02 KM za period od 01.01.2014. godine do 30.06.2021. godine
- 2) Obavezuje se tuženi da nadležnom fondu PIO/MIO dostavi podatke o izvršenim uplatama doprinosa, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja."

Stavom VII izreke odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da tužitelju nadoknadi iznos od 480,00 KM na ime troškova povodom parničnog postupka u iznosu od 480,00 KM u postupku zaštite prava iz radnog odnosa u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Stavom VIII izreke odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Zenici, broj 41 0 Rs 087661 22 Rsž od 11.11.2022. godine žalba tužitelja je odbijena i presuda prvostepenog suda potvrđena.

Blagovremeno podnesenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači ili ukine i predmet vrati na ponovni postupak, uz naknadu troškova sastava revizije.

Nije podnesen odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku (Službene novine F BiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga.

Revizija nije osnovana.

Ne stoji prigovor povreda odredaba parničnog postupka. Ovaj prigovor revizije je paušalan, jer se isti ne poziva niti na jednu odredbu ZPP-a koja eventualno nije primijenjena ili je nepravilno primijenjena, a što bi bilo od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Predmet spora relevantan za revizijsku fazu postupka je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je tuženi povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje na način što mu nije isplaćivao jednaku plaću za rad jednake vrijednosti u odnosu na isplaćenu plaću drugim radnicima Kovačević Sulejmanu i Džambić Mirzi, te zahtjev za naknadu štete u vidu razlike manje isplaćene plaće, te da se ukloni diskriminacija i izvrši usaglašavanje koeficijenata složenosti poslova u pravilniku tuženog i razvrsta u platne razrede, te tužitelju isplati tako utvrđena razliku plaće nakon usaglašavanja koeficijenata.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi proizilazi da nije sporno da je tužitelj uposlenik tuženog, da je obavljao poslove referent za imovinsko-pravne poslove i zastupanje u periodu od 01.09.2016 godine do 31.07.2019.godine, da nikada nije obavljao poslove i radne zadatke sekretara nadzornog odbora, a koje poslove je obavljao radnik Kovačević Sulejman, kao i da tužitelj i radnik Džambić Mirza nisu u isto vrijeme obavljali iste poslove i radne zadatke radnog mjesta stručni saradnik uprave za pravne poslove. Nadalje je utvrđeno i da koeficijent složenosti poslova radnog mjesta Stručni saradnik za pravne poslove Uprave društva, pogon „Radna zajednica“, iznosi 1,80 i to na osnovu Ugovora o radu broj 01-OPK-9203/20 od 15.09.2020. godine, koji je zaključio tužitelj sa tuženim, te Ugovora o radu broj 01-OPK-6255/12 od 06.07.2012. godine, koji je zaključen između tuženog i Džambić Mirze kao zaposlenika. Uvidom u Ugovor o radu broj 01-OPK-245/20 od 26.03.2020. godine, utvrđeno je da je tužitelj obavljao poslove radnog mjesta Rukovodilac službe za kadrovske i opšte poslove, pogon „Radna zajednica“, počev od 01.04.2020. godine, za koje poslove je određen koeficijent složenosti 1,90. Osim toga, tužitelj je obavljao još i poslove radnog mjesta referent za imovinsko-pravne poslove i zastupanje – Pravna služba, pogon „Radna zajednica“ na osnovu Ugovora o radu broj 01-OPK-4591/18 od 28.03.2018. godine i Ugovora o radu broj 01-OPK-1422/15 od 02.02.2015. godine, s tim da mu je ugovorom od 28.03.2018. godine utvrđen koeficijent složenosti poslova 1,80, dok je u ugovoru od 02.02.2015. godine navedeno da se osnovna plaća zaposlenika utvrđuje kao proizvod koeficijenta složenosti poslova i najniže plaće, ali nije navedeno koliko iznosi koeficijent složenosti poslova. Vještak je u svom nalazu utvrdio da su bile iste plaće za iste koeficijente složenosti poslova, a da su se razlike u platama uposlenika tuženog pojavljivale kao posljedica korekcije u odnosu dodatka na platu, tj. stimulacije.

U ovoj pravnoj stvari se radi o postupku pokrenutom posebnom tužbom za zaštitu od diskriminacije iz člana 12.a) i b) Zakona o zabrani diskriminacije¹, u kome je, shodno odredbi člana 13. stav 2. istog zakona, revizija uvijek dozvoljena bez obzira na ispunjenost vrijednosnog cenzusa iz člana 237. stav 2. ZPP.

Dakle, predmet spora je zahtjev za zaštitu od diskriminacije (utvrđenje i otklanjanje diskriminacije) na području ostvarivanja prava iz radnog odnosa.

Odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva nižestepeni sudovi su donijeli na osnovu pravnih zaključaka da tužitelj nije diskriminisan u odnosu na druge zaposlenike u pogledu isplate plaća iz razloga što je u toku postupka utvrđeno da nije bilo razlike u isplati plaća u odnosu na iste koeficijente složenosti poslova, već da su se razlike u plaćama uposlenika tuženog pojavljivale kao posljedica korekcije u odnosu na dodatke na plaću tj. stimulaciju, a da je diskreciono pravo poslodavca da odluči kome će isplatiti stimulaciju. Zahtjev za usaglašavanje koeficijenata složenosti poslova u Pravilniku tuženog je odbijen zbog nedostatka aktivne legitimacije na strani tužitelja, uz zaključak da je tuženi izvršio

¹ „Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09 i 66/16

razvrstavanje koeficijentata složenosti radnih mjesta u skladu sa kolektivnim ugovorom, slijedom toga i zahtjev za isplatu.

Diskriminacija postoji kada se prema određenim licima različito postupa u odnosu na druga lica, u istoj ili uporedivoj situaciji, zbog nekog njihovog ličnog (urođenog ili stečenog) svojstva, pri čemu različito postupanje uključuje svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti (član 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije), utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditet, starosna dob, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života, a stavom 2. da se zabrana diskriminacije primjenjuje na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica i u javnom i u privatnom sektoru u svim oblastima, a naročito zaposlenje, radni uslovi, naknade ..., a što je bliže definisano odredbom člana 6. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH.

Prema odredbi člana 8. stav 1. ZOR zabranjena je diskriminacija radnika kao i lica koje traži zaposlenje, s obzirom na njihova lična svojstva, dok je odredbom člana 10. stav 1. istog zakona propisano da je diskriminacija iz člana 8. ovog zakona zabranjena, u odnosu na uvjete rada i sva prava iz radnog odnosa. Odredbom člana 12. stav 3. ZOR propisano je da ako radnik odnosno lice koje traži zaposlenje u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupio suprotno odredbi ovog Zakona o zabrani diskriminacije, na poslodavcu je teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije, odnosno da postojeća razlika nije usmjerena na diskriminaciju već da ima svoje objektivno opravdanje. Odredbi člana 10. stav 1. ZOR po svom sadržaju odgovara odredba člana 6. stav 1.b) Zakona o zabrani diskriminacije, dok pravilu o prebacivanju tereta dokazivanja iz člana 12. stav 3. Zakona o radu po svom sadržaju u bitnom odgovara odredba člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije.

Tužitelj se u konkretnom slučaju nije pozvao niti na jedan od navedenih osnova diskriminacije, niti je u tužbi i tokom postupka ukazao na eventualne elemente mobinga, odnosno bilo kakvog sistemskog šikanoznog ili zlonamjernog ponašanja tuženog sa ciljem da se degradira tužitelja ili njegov rad.

Kada je utvrđeno da nema razlike plaća u odnosu na iste koeficijente složenosti poslova, već da su se razlike u plaćama uposlenika tuženog pojavljivale kao posljedica korekcije u odnosu na dodatke na plaću tj. stimulaciju, da tužitelj nije obavljao poslove i radne zadatke sekretara Nadzornog odbora, pa je neosnovano pozivanje na zaradu uporednog radnika Kovačević Sulejmana, kao i pozivanje na zaradu uporednog radnika Džambić Mirze, jer nisu u isto vrijeme obavljali poslove i radne zadatke tada su nižestepeni sudovi pravilno primijenili odredbe članova 2. stav 1., 3., 6. stav 1.a) i 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, odnosno odredbe članova 8., 10. stav 1. i 12. stav 3. Zakona o radu F BiH² - ZOR kada su zaključili da tužitelj nije diskriminisan.

² „Službene novine F BiH“ broj: 26/16 i 89/18

Naime, kada se radi o odluci poslodavca da pojedinim radnicima za koje je smatrao da su to zaslužili izvrši korekciju u odnosu na dodatak na plaću tj. stimulaciju, a da su pri tome bile iste plaće na iste koeficijente složenosti poslova i da se samo razlika u plaćama uposlenika tuženog pojavljivala zbog korekcije, odnosno stimulacije, a za koja utvrđenja je vezan ovaj sud (član 240. stav. 2. ZPP), tada je i po ocjeni ovog suda tuženi tokom postupka dokazao da njegovo postupanje u konkretnom slučaju nije bilo zasnovano na nekom zabranjenom osnovu razlikovanja. Ovo posebno iz razloga što imajući u vidu da Zakon o radu reguliše da je radni odnos ugovorne naravi, tada obračun plaće nije moguće vršiti komparacijom plaća uporednih radnika, a isplaćena stimulacija - dodatak na plaću nije obavezujući dio plaće, i ovisan je o obavljanju radnih poslova i zadataka, te ocjeni radnih rezultata neposrednog rukovoditelja i odnosi se na cjelokupno ostvareni rad.

U pogledu dijela tužbenog zahtjeva kojim se tražilo usaglašavanje koeficijenata složenosti poslova radnih mjesta u pravilniku tuženog, a u skladu sa kolektivnim ugovorom, pravilno su nižestepeni sudovi odbili ovaj dio tužbenog zahtjeva, jer tužitelj za takav zahtjev nije aktivno legitimisan (član 118. stav 4. ZOR), pa je neosnovan zahtjev i za isplatu eventualne razlike na osnovu tako usaglašanih koeficijenata.

Kako nisu ostvareni razlozi zbog kojih je revizija tužitelja izjavljena, a ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo ju je odbiti kao neosnovanu primjenom odredbe člana 248. ZPP i odlučiti kao u prvom stavu izreke ove presude.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa odredbom člana 386. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava revizije jer isti nije postigao uspjeh u revizijskom postupku.

Predsjednica vijeća
Zlata Džafić, s.r.